

Püstolipaugud, afäärid ja teemandid Vanemuise laval Komöödiaetenduse “Pangarööv” arvustus

Küllastasin 10. novembril 2021. aastal Vanemuise hittetendust “Pangarööv”. “Pangaröövi” autorid on Jonathan Sayer, Henry Lewis ja Henry Shields, etendus on loodud aastal 2017 Suurbritannias. Ain Mäeotsa lavastatud tükk pole täpisealt sama, kuid nagu üle võlli komöödiale kohane, on see ülimalt värvikas ja kaasahaarav. Etteruttavalt aplodeerin mõttes Mäeotsale: milline lavastus! Etenduses võib nautida paljude armastatud näitlejate üllatavaid karakterikehastusi. Meeleolu annavad edasi tabavad karakterid, muusikapalad, kostüümid, lavakujundus, rekvisiidid ning valgustus.

Tegevus toimub 1950. aastate Ameerikas.

Kaks petist põgenevad vanglast plaaniga röövida pangas hoiul olev hindamatu teemant. Üks neist sarmikas suli ning teine rumalavõitu, aga ustav ja innukas kamraad, asuvad tegutsema. Mängu tulevad panga direktori salakaval tütar, panga töötajad, salapolitseinik ning võimukas pangadirektor ise. Teised kõrvalosad annavad tükile vaid vürtsi juurde. Usaldada ei saa kedagi. Keerukates suhtesasipundardes ja jahmatavates seiklustes võib publik läbi üllatavate keerdkäikude üsnagi pea mõista, et selles linnas on kõik kelmid.

Valdavalt oli tegemist jabura **komöödiaga**. Samas oli sisse põimitud tundeid: nii vanemlikku kui romantilist armastust, reeturlikkust, ustavust ja muid emotsioone, mis vaatajale hinge pugedes õhutasid üha rohkem kaasa elama.

Pisinüansid, nagu näiteks üle lava lendav pliats, mis ilmselt polnudki plaanis, lisasid etendusele palju juurde ja naerutasid publikut pisarateni. Kõrva jäi ka paar koroonanalja, mis osavalt tegelaste huumorisse sisse oli pikitud.

Näitlejad olid kehastatavate karakteritega samastunud ning sobisid edasi andma iseloomuomadusi, inimpalet ja olemust. Nad suutsid teatriküllastajateni tuua tegelased kui isiksused läbi omapärase kõnemaneeeri, miimika, sõnavara ja kehakeele. Iga näitleja lisas karakterile oma vürtsi, ja usun, et kasutati ka originaalteksti põimitud improvisatsiooni. Selline tase nõuab näitlejatelt üksteise mõistmist ja sujuvat koostööd.

Rollide lahendused olid kõik omal kohal ja väärivad kiitust. Esile tõstan puhtsubjektiivselt meelde jäänud kõrvalrolle.

Enim olin lummatud **Veiko Porkaneni** soolostseenist, kus ta korruga kolme kosilast kehastas: nagu olekski kolm erinevat tegelast laval olnud ja tõsimeeli omavahel kakelnud, kuigi tegemist oli vaid ühe mehega. Sellest spontaanses monostseenist oli vaimustuses kogu publik. Saan seda järeltada vahetult etteastele järgnenud tormilisest naerupahvakuid täis aplausist.

Väga meeldis **Merle Jäägeri** kehastatud lille müüja, kuigi see polnudki erilise tähtsusega osa. Ta sobis sellesse rolli imeliselt, meenutades mõnd kogukat lille müüjat otse Inglismaa tänavailt.

Ragne Pekarevi esitatud kurjategija oli minu arvates kergelt üle paisutatud. Karakter oli iseenesest etenduse meeldejäävamaid osi. Ilma ullikesest kaasosaliseta poleks etendus olnud täielik. Pekarevi sellises rollis näha oli üllatav.

Kolm erinevat isikut (härra Freeboys ise, Cooper ning Bob) kehastamas härra Freeboysi oli omaette tsirkus. Jällegi oli kasutatud leidlikku kostüümivahetust ning asjakohast huumorit.

Lavakujunduse võtmesõnaks oli leidlikkus.

Kasutatud oli liikuvat lava, mis muutus olenevalt stseenist kas tänavaks, vangikongiks, pangaks, korteriks või lausa ülaltvaateks pangakontorile. Eraldi mainimist vajab pangajuhataja tütre Caprice'i korter, mille skandaalseim osa oli kokkukäiv voodi. Suur osa etenduse tegevusest toimus just seal: voodi peal, kohal, all ja vahel! Panga direktori kontori ülaltvaade oli kavandatud geniaalselt. Panga šeifi sisse pääsemiseks kasutasid pätid ventilatsioonitorusid. Laest ripuvad näitlejad pakkusid eriliselt lõbusat vaatepilti. Usun, et osatäitjatele endilegi pakkusid säärased akrobaatilised ja ohtlikud stseenid nii adrenaliini kui väljakutset.

Muusika, mis etendust värvikamaks muutis, oli tõeliselt ajastukohane ning vahva. Üllatas ka näitlejate lustlik laulu- ja tantsuoskus!

Valgustusele oli lähenetud loominguiliselt, lahendused olid vaatajaile huvitavad ning toetasid laval toimuvat. Kord oli saal kottpime, teisel hetkel lausa pimestavalt ere. Värvilahendused rõhutasid tegevuspaiku ja olukordi. Nutikalt oli kasutatud varjuefekte. Tänavastseenide tuhmunud valgusega laternad lisasid salapärast miljööd.

Kostüümid olid ajastutruud ja omanäolised kõigi karakterite puhul.

Kleidid, soengud, meik ... – kõik oli just täpselt see õige ning andis vaatajale viiekümnendatest tõelise hõngu.

Ergutava ehmatuse osaliseks sai publik püstolipaukude läbi lausa kuus korda!

Visualiseeriti kõik, mis loost arusaamiseks (või veel segasemaks ajamiseks) vajalik: kajakatest ja lugematutest telefonikõnedest kuni surnud abikaasa tuha ja verepitsmeteni.

Lahenduseni jõudmiseks hoiti pinget lõpuminutiteni: kord oli pahategijaks üks, siis jällegi teine. Pealtnäha head osutusid lõpuks kõige kavalamateks kurjamiteks. Usun, et nalja jätkus kõigile, ka tõsisema teatri armastajaile. Etendus täitis uhkelt oma eesmärgi olla absurdelt naerutav peaaegu kolmetunnine vaatemäng, täis keerdkäike ja ootamatusi. Julgen seda tükki soovitada teatrikülastajaile, kel pisutki huvi näha inglise komöödiat Mäeotsa visiooni läbi.

Kes siis etenduse tähtsaima "tegelase" – teemandi – lõpuks endale sai? See jääb juba vaataja enda välja uurida! Kuid olgem hoiatatud: kui kaalul on nii suured panused – naised, teemandid, vabadus ... –, siis ei puudu kindla peale ka sohimäng.